

Betreft: reactie op Visie Agrarisch Natuurbeheer
8 april 2022

Geachte leden van de commissie RGW,

Komende vergadering spreekt u over de Visie Agrarisch Natuurbeheer, een belangrijk onderwerp voor de natuur in het landelijk gebied. Natuurmonumenten, Utrechts Landschap, LandschapErfgoed Utrecht, Vogelbescherming Nederland en Natuur en Milieufederatie Utrecht hebben de visie met belangstelling gelezen en maken graag van de gelegenheid gebruik om hier een reactie op te geven. Hierbij beperken we ons tot wat de visie kan betekenen voor bescherming en herstel van de weidevogels. Dat wil niet zeggen dat de andere aspecten niet van belang zijn! Voor biodiversiteit in het landelijk gebied, is ook groene en blauwe dooradering van groot belang.

Visie Agrarisch Natuurbeheer

Al jaren gaat het slecht met de weidevogels in heel Nederland en ook in de provincie Utrecht. Met reservaatgebieden en Agrarisch weidevogelbeheer lukt het om de negatieve tendens in enkele gebieden te stoppen, maar de aantallen stijgen nog niet. Om dit tij te keren, is landelijk het Aanvalsplan Grutto opgesteld. Wij zijn verheugd dat dit gesteund wordt vanuit Utrecht en er ruimte komt voor intensievere maatregelen. De aanpak zoals nu in de Visie Agrarisch Natuurbeheer opgenomen, is echter onvoldoende en niet conform het Aanvalsplan Grutto. We missen een integrale benadering samen met de natuurbeheerders die weidevogelreservaten beheren en samen met de waterschappen. Juist de combinatie van een weidevogelreservaat en enthousiaste deelnemende agrariërs rondom die terreinen, leiden tot succes. Een intensivering van de ANLb maatregelen (Agrarisch Natuur en Landbouwbeheer) is onvoldoende om de weidevogelstand te verbeteren. Dat blijkt ook uit de [Tussenevaluatie](#) van de stelselvernieuwing Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer' waarin staat dat "de evaluatie maakt duidelijk dat met alleen het ANLb de negatieve trend van veel doelsoorten niet doorbroken kan worden". En ook de algemene rekenkamer trok deze conclusie in haar [rapport](#) 'Waar is de grutto?'. **Wij vragen u dan ook snel werk te maken van een echt integraal en effectief weidevogelbeleid.**

Aanvalsplan Grutto

Een groot deel van de extra middelen die opgenomen zijn in deze visie, zijn afkomstig van het Aanvalsplan Grutto (AG). In Utrecht worden nu vijf van zulke gebieden (Eemland, De Venen – Mijdrecht, De Venen – Kamerik, Lopikerwaard centraal, Vijfheerenlanden) aangewezen en in de visie is het beleid hiervoor uitgewerkt. De kern van de visie blijft het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Feitelijk komt het neer op voortzetting van het huidige ANLb met enkele aanpassingen. We missen in de visie het werken naar een duurzamere situatie, waarbij voor weidevogels en voor boeren een oplossing wordt gevonden, in de vorm van langjarige overeenkomsten, mogelijkheden voor afwaarderen grond enzovoorts.

Wij maken ons zorgen over deze ontwikkeling. Natuurlijk is het heel positief dat er extra middelen beschikbaar zijn en we hopen dat veel agrariërs enthousiast aan weidevogelbeheer gaan en blijven doen. Het ANLb heeft echter de afgelopen jaren onvoldoende resultaat gehad, ook al is in Utrecht de teruggang van de weidevogels gestopt. Deze resultaten zijn uiterst onzeker. Agrariërs kunnen elk moment stoppen waarmee het geen

duurzaam beheer is. Er worden vooral lichte beheerpakketten afgesloten, die niet leiden tot beter broedsucces. En bovenal wordt er op deze manier niet voldaan aan voorwaarde nummer 1 voor het slagen van het aanvalsplan grutto, te weten een integraal hoog waterpeil, in sloten en greppels in het hele kansgebied. Het is onzeker of in de toekomst meer zware beheerpakketten afgesloten gaan worden. Het beheer van predatoren is onzeker en alleen zinvol als de omstandigheden in een weidevogelkerngebied optimaal zijn. De benodigde aaneengesloten weidevogelgebieden van 1000 ha worden niet gehaald. Naast schaalgrootte is ook een gewijzigd peilbeheer en ander agrarisch gebruik nodig. Dit betekent dat een echte wijziging in de agrarische bedrijfsvoering nodig is, die er met verzwaarde ANLb pakketten naar verwachting niet komt. Het is dan ook zeer de vraag of inzet van de ANLb en middelen van Aanvalsplan Grutto op deze wijze, gaat leiden tot succes.

Wij pleiten voor:

- Inzetten op minimaal 1000 ha weidevogelgebied met minimaal 250 ha natuurkern, met intensief agrarisch natuurbeheer (zware pakketten) inclusief hoog peilbeheer (20 cm onder maaiveld) en aangepaste bedrijfsvoering.
- Vergoedingen en overige inkomsten dienen dusdanig aantrekkelijk te zijn, dat iedereen wil meedoen.
- Pakketten die tijd nodig hebben (ontwikkelen kuikenland door vershraling kost tijd) dienen voor meerdere jaren te worden vastgelegd.
- Aanscherpen van het streefbeeld voor de gebieden, zoals bijvoorbeeld verlenging van de rustperiode tijdens het broedseizoen tot 25 juni en minimaal 50% beheerd gebied als kuikenland (hoog waterpeil, structuurrijk, ijl gewas) in plaats van als kruidenrijk grasland.
- Als alle omstandigheden voor waterhuishouding en beheer op orde zijn, is als sluitstuk effectief beheer van predatoren noodzakelijk.
- Intensieve samenwerking tussen natuur- en landschapbeheerders, agrarische collectieven, vrijwilligers, het waterschap en de provincie.
- Voor 2023 door te gaan met deze visie Agrarisch Natuurbeheer, maar vanaf 2024 te komen met echt effectief beleid en regelingen.

De natuurorganisaties waren helaas niet betrokken bij het opstellen van het voorliggende beleid. We zetten graag onze jarenlange ervaring in met zowel natuurbeheer als agrarisch beheer, voor optimale invulling van Aanvalsplan Grutto in Utrecht. Zodat we kunnen blijven genieten van een voorjaar vol weidevogels.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Claudia van Holsteijn, 06-12987823 of c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Utrechts Landschap, Vogelbescherming Nederland, Landschap Erfgoed Utrecht en Natuur en Milieufederatie Utrecht

Luc Berris
Provinciaal Ambassadeur Natuurmonumenten Utrecht en Gelderland